

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून महाराष्ट्र
राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाचे अखत्यारीत
असलेले अल्प मुदतीचे व्यावसायाभिमुख
नवीन पदविका अभ्यासक्रम राबविण्यास
मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्र.- E-1479178 -HTED-14025 /190/2025-MHT(TE-5)
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- २३ डिसेंबर , २०२५

वाचा :

- १) उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक मान्यता-२०२१/(प्र.क्र.११/१२१/तांशि-५,
दिनांक : ०३.०५.२०२१.
- २) महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, अधिसूचना क्र.मरातंशिम/का-५४/ २०२५-२६/ ५३७६,
दि.१०.०९.२०२५.
- ३) महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ यांचे जा.क्र.मरातंशिम/का-५४/अल्प. मु.अ./ २०२५-
२६/५६१७, दि.१५.१०.२०२५.
- ४) महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ यांचे जा.क्र.मरातंशिम/D-५४ (ब) /अ. मु.अ./ २०२५-२६/
१९६५३६४, दि.०५.१२.२०२५.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाचे अखत्यारीत असलेले अल्प मुदतीचे व्यवसायाभिमुख
पदविका अभ्यासक्रमांना मान्यता देणेबाबतची कार्यपद्धती उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या दिनांक
०३.०५.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये विहीत केलेली आहे. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण
मंडळाने दिनांक १०.०९.२०२५ रोजी अधिसूचना प्रसिद्ध करून राज्यातील इच्छुक संस्थांकडून
ऑनलाईन प्रणालीद्वारे अर्ज मागविले होते.

२. महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाकडे प्राप्त झालेले अर्ज व अर्जासोबतच्या मुळ कागदपत्रांची
कागदपत्र पडताळणी समितीमार्फत तपासणी तसेच पात्र संस्थेतील पायाभूत सुविधांची भौतिक
पडताळणी तज्ज्ञ समितीद्वारे करण्यात आली. तदनंतर राज्यस्तरीय समितीने विभागस्तरीय
समितीच्या अहवालांची पडताळणी करून ज्या संस्थांमध्ये शैक्षणिक व पायाभूत सुविधा उपलब्ध आहेत
तसेच विहीत निकषांची व त्यास पूरक आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता करीत असलेल्या संस्थांच्या

प्रस्तावाबाबत संदर्भाधिन पत्र क्र.३ अन्वये शासनास शिफारशी करण्यात आल्या होत्या . त्याअनुषंगाने शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाच्या अखत्यारीतील व्यावसायाभिमुख अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमांना शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

३. महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाकडे प्राप्त प्रस्तावांपैकी ज्या संस्थांनी आवश्यक कागदपत्रांची पुर्ता केलेली नाही त्या संस्थांची शिफारस राज्यस्तरीय समितीकडून शासनास करण्यात आलेली नव्हती यापैकी National Academy of Fire & Safety Engineering, NAFS Fire & Safety College, Nagpur या संस्थेने आवश्यक कागदपत्रांची व त्रुटींची पूर्ता केल्याने सदर संस्थेचा प्रस्ताव महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाने शिफारस करून संदर्भाधिन पत्र क्र.४ अन्वये शासनास सादर केलेला आहे. त्यास अनुसरून सदर प्रस्तावाला शासन मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून National Academy of Fire & Safety Engineering, NAFS Fire & Safety College, Nagpur संस्थेला महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाचे अखत्यारीत असलेल्या अल्पमुदतीच्या व्यवसायाभिमुख पदविका अभ्यासक्रमांसाठी सोबतच्या प्रपत्रात नमूद केल्यानुसार नवीन अभ्यासक्रम सुरु करण्यास खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती -

१. मंडळाच्या अखत्यारीतील शासन मान्य अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमांना देण्यात येणारी मंजूरी ही शासनाच्या दि. २१.०५.१९८३ च्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने कायम विना अनुदान तत्वावर असून सदर अभ्यासक्रमांना शासनाचे कोणत्याही प्रकारचे अनुदान देय असणार नाही.
२. सदर अभ्यासक्रमांचा कालावधी, प्रवेशक्षमता, सत्रपद्धत इ. बाबी शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राहतील.
३. संस्थेने अभ्यासक्रम चालविण्यास पूर्णवेळ शिक्षकवृंद व इतर तांत्रिक कर्मचारी नेमावे व नियमाप्रमाणे वेतन व भत्ते कर्मचाऱ्यांना देण्यात यावेत. तसेच शिक्षकवृंद व इतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतन व भत्ते इत्यादीबाबत तसेच विद्यार्थ्यांकडून शासनाकडे तक्रारी आल्यास संस्थेवर कडक कारवाई करण्यात येईल.

४. सदर अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमासाठी संस्थांनी महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाची संलग्नता घेणे आवश्यक आहे. तसेच या शासन निर्णयाद्वारे मंजूरी प्राप्त अभ्यासक्रम अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेने राबविण्याचे ठरविल्यास सदर अभ्यासक्रमांना अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेची मान्यता घेणे संस्थांवर बंधनकारक राहिल.
५. व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी शासनाचे फी प्रतिपूर्तीचे जरी धोरण असले तरी, त्यामध्ये कोणत्याही अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमांना फी प्रतिपूर्ती योजना लागू नाही. त्यामुळे वरील अभ्यासक्रमाकरीता फी प्रतिपूर्ती योजना कोणत्याही प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना लागू राहणार नाही. आर्थिकदृष्ट्या मागास असलेल्या विद्यार्थ्यांना देखील फी प्रतिपूर्ती/सवलत योजना लागू होणार नाही.
६. शासनाने विहित केलेल्या तसेच महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाने विहित केलेल्या सर्व अटी व शर्ती मान्य असल्याबाबतचे विहित नमुन्यातील रूपये पाचशेच्या स्टॅम्पेपरवर हमीपत्र मंडळास सादर करणे संस्थांना बंधनकारक राहील.
७. संबंधित संस्थेने संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई यांचेकडे आवश्यक ती मुदतठेव संयुक्त खात्यात भरून इतर कायदेशीर बाबींची पूर्तता करावी.
८. सदर संस्थेने नियमित शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी नियुक्ती, यंत्रसामग्री व अद्यावत प्रयोगशाळा आणि मानकांप्रमाणे ग्रंथालय सुविधा विद्यार्थ्यांना देत असल्याबाबत शपथपत्र संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, मुंबई यांनी घ्यावे. याबाबींची पूर्तता करून घेण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित उप सचिव, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, विभागीय कार्यालय यांची राहील.
९. संस्थेतील ग्रंथालयास आवश्यक ती पुस्तके, नियतकालिके महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, बांद्रा, मुंबई यांच्या मानकानुसार खरेदी करणे आवश्यक आहे. तसेच विद्यार्थ्यांना वाचनालयाचा पुरेपूर उपयोग होण्याच्या दृष्टीने ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांना अभ्यासिकेची सोय करणे आवश्यक आहे.
१०. सदर संस्था संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ यांच्या नियंत्रणाखाली राहील व संबंधित अभ्यासक्रमांच्या परीक्षा महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळ, बांद्रा, मुंबई यांचेकडून घेतल्या जातील.

११. सदर अल्पमुदतीच्या अभ्यासक्रमांचे प्रवेश गुणवत्ता, आरक्षण इत्यादी बाबतच्या शासकीय धोरणानुसार मंडळाच्या नियंत्रणाखाली करण्यात यावे.

१२. सदर शासन निर्णयांन्वये मान्यता मिळालेला अभ्यासक्रम संस्थेने शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ पासून सुरु करणे आवश्यक राहील. संस्थेने सदर अभ्यासक्रम त्याप्रमाणे सुरु न केल्यास संस्थेला सदर अभ्यासक्रमाकरीता देण्यात आलेली मान्यता आपोआप रद्द होईल.

१३. शासन मान्यता व महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण मंडळाची संलग्नता मिळाल्याशिवाय कोणत्याही संस्थेने विद्यार्थ्यांचे प्रवेश करु नयेत. मान्यता / संलग्नता मिळाल्याखेरीज विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिल्यास त्यास संपूर्णतः संस्था जबाबदार राहील.

१४. शासनाने विहित केलेल्या शिक्षण शुल्कापेक्षा जास्त शुल्क संस्थांनी आकारल्यास संस्थांवर महाराष्ट्र एज्युकेशनल इन्स्टिटयूशन (प्रोहिबिशन ऑफ कॅपिटेशन फी) ॲक्ट, १९८७ नुसार कारवाई करण्यात येईल.

१५. रॅगिंग संदर्भात मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्देश व महाराष्ट्र प्रोहिबिशन ऑफ रॅगिंग ॲक्ट, १९९९ यांची कठोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

१६. याशिवाय संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ यांनी घालून दिलेल्या अन्य अटी व शर्ती संस्थांना लागू राहतील.

१७. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नवीन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१२२३१८०५३७५२०८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अजय वि.खर्ड)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
२. संचालक, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, वांद्रे (पूर्व), मुंबई,

३. सर्व उप सचिव, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळ, विभागीय कार्यालये (महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळामार्फत),
४. संबंधित संस्था (महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळामार्फत),
५. निवड नस्ती/तांशि-५

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. E-1479178 -HTED-14025 /190/2025-MHT(TE-5) सोबतचे

प्रपत्र - अ नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे -

Trust Name & Address	Institute Name & Address	Region	Name of Course(s)	Intake	Duration of Course in years	Yearly/Semester pattern	Course Type
NAFS Fire and Safety Organisation ,NAFS House, Plot No. 101, Reshimbagh Layout, Reshimbagh, Nagpur	National Academy of Fire and Safety Engineering ,NAFS Fire and Safety College, Adyali Fata, Vihirgaon, Umred Road, Nagpur- 441204	Nagpur	FS-Advanced Diploma in Fire Safety Engineering	40	1	Semester	Full Time
			IT-Advanced Diploma in Industrial Safety	40	1	Semester	Full Time